

Vest-Viken
vannregion

Sammen for vannet

Planprogram for regional vannforvaltningsplan
2028-2033

Vannregionmyndigheten for Vest-Viken vannregion
Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3007 Drammen
e-post: post@bfk.no

Kontaktinformasjon og informasjon om arbeidet finnes på Vannportalen:
[Vest- Viken \(vannportalen.no\)](http://Vest-Viken.vannportalen.no)

Forord

Dette planprogrammet viser hvordan vi skal samarbeide om å oppdatere regional vannforvaltningsplan og tiltaksprogram for Vest-Viken vannregion for perioden 2028–2033.

Vest-Viken vannregion dekker et stort og variert område – fra fjellområdene på Valdresflya og Hardangervidda i nord og vest, til kysten fra Drammensfjorden til Kragerøvassdraget i sør og øst. Vannregionen utgjør en betydelig del av Østlandet og Oslofjorden. Innsats og tiltak er derfor viktig både for å nå lokale miljømål, men også som bidrag til å redde Oslofjorden.

Planprogrammet beskriver hvordan planarbeidet skal gjennomføres, hvilke utredninger som skal gjøres, og hvem som skal bidra. Det gir forventninger til myndigheter som har rett og plikt til å delta, og åpner for at andre interessenter kan bidra med sine synspunkter og kunnskap. I tillegg peker det på temaer som skal få ekstra oppmerksomhet i den kommende planperioden.

Vannregionmyndigheten takker for innspill og bidrag fra interessenter, kommuner, vannområder, statsforvaltere, fylkeskommuner og statlige myndigheter underveis, og ser fram til videre samarbeid.

Drammen, september 2025

Søren Falch Zapffe
Leder av vannregionutvalget
for Vest-Viken vannregion

Figur 1: Vest-Viken vannregion

Innhold

Forord	3
Innhold	4
1 Innledning.....	6
1.1 Planens formål.....	6
1.2 Bakgrunn for planarbeidet	7
1.3 Om planarbeidet	7
2 Hovedmålsetning og prioriteringer	8
2.1 Vannmiljøet skal forbedres og beskyttes mot forringelse	8
2.2 Prioriteringer av tiltak i planarbeidet	9
3 Tema med ekstra oppmerksomhet i planperioden.....	10
3.1 Klimaendringer og klimatilpasning.....	10
3.2 Naturverdier og naturtjenester.....	10
3.3 Miljøtilstanden i Oslofjorden.....	11
3.4 Restaurering av vann, vassdrag og kystvann.....	11
3.5 Arealforvaltning.....	11
3.6 Formidling og kommunikasjon	12
3.7 Samordning og samarbeid.....	12
3.8 Faktorer som påvirker måloppnåelsen	12
4 Føringer og rammer for arbeidet	13
4.1 Internasjonalt samarbeid med felles mål.....	13
4.2 Forvaltning av nedbørsfelt	13
4.3 Lover og rammer for arbeidet	14
4.4 Nasjonale føringer og presiseringer	15
5 Virkning av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram	16
5.1 Virkning for sektormyndigheter	16
5.2 Sammenheng med andre planer og miljømål	16
6 Vannregionen vår – planområdet	17
6.1 Kort beskrivelse vannregionen.....	17
6.2 Endringer av vannregionen siden forrige plan	20
7 Organisering og ansvar i vannregionen.....	21
7.1 Oppgaver og ansvar i vannregionen.....	21
7.2 Organisering av Vest-Viken vannregion	22
7.3 Endring i vannområdeinndelingen	24
8 Konsekvensutredning og andre utredninger.....	25
8.1 Konsekvensutredning: Planens virkning på miljø og samfunn.....	25
9 Planprosess, fremdrift og medvirkning	26
9.1 Fremdrift og organisering av arbeidet	26

9.2 Plan for deltakelse og medvirkning	27
Vedlegg 1. Begreper og definisjoner	30

1 Innledning

Regional plan for vannforvaltning skal bidra til å sikre helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannmiljøet i tråd med vannforskriften¹. Det overordna målet er at alt vann skal ha god tilstand (økologisk og kjemisk miljøtilstand), jf. vannforskriften §§ 4 til 7. Den regionale planen skal nå oppdateres for planperioden 2028-2033.

I dette planprogrammet står det:

- Hva som er formålet med planarbeidet.
- Hvordan prosessen fram mot oppdatert plan skal gjennomføres.
- Hvem som er involvert i planarbeidet.
- Når dere kan involvere dere og gi innspill.
- Hvor du finner mer informasjon.

Hensikten er å gi mulighet for tidlig medvirkning, god informasjon og dialog, og forutsigbarhet for alle berørte.

Vi ønsker særlig svar på følgende spørsmål ved høring av planprogrammet:

- Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter skal delta i arbeidet?
- Er det viktige tema eller utredninger som mangler i planprogrammet?
- Har dere forslag til forbedringer til planprogrammet?
- Har dere innspill til det foreslåtte programmet for utredning av konsekvenser for miljø og samfunn (KU)?
- Har du eller din organisasjon innspill til tema som bør få forsterket oppmerksomhet, vurderes og/eller utredes i arbeidet?

1.1 Planens formål

Regional plan for vannforvaltning med tiltaksprogram er regionens planverktøy for å sikre en helhetlig og samordnet forvaltning av vannmiljøet, der alle sektormyndigheter (statlige, regionale og kommunale) bidrar for å oppnå målet om god miljøtilstand i alt vann.

Planen beskriver miljøtilstanden for vannet, og hva som er de viktigste påvirkningene på vannmiljøet. Alt vann i elver, innsjøer, kystvann og grunnvann, som er delt inn i vannforekomster, har miljømål. Miljømålene fastsettes ved vedtak av den regionale vannforvaltningsplanen, og er hjemlet i vannforskriftens kap. 2. Informasjon om miljømål, miljøtilstand og status for måloppnåelse for den enkelte vannforekomst finner du i Vann-nett².

Til hver regionale vannforvaltningsplan lages et tiltaksprogram, som oppsummerer alle tiltak myndighetene har vurdert som nødvendige for å oppfylle miljømålene (vannforskriften § 25). Tiltaksprogrammet er sektorovergripende og bygger på kunnskapsgrunnlaget som er utarbeidet for de regionale vannforvaltningsplanene. Tiltaksprogrammet skal være i overensstemmelse med

¹ [Forskrift om rammer for vannforvaltningen - Lovdata](#)

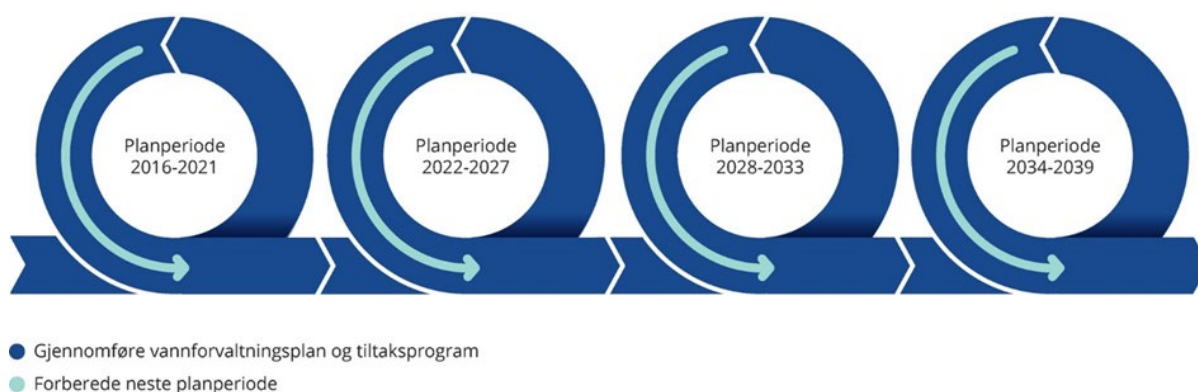
² [VannNett-Portal \(vann-nett.no\)](#)

nasjonale føringer og statlige planretningslinjer. Ansvarlig myndighet har ansvar for å følge opp tiltakene. Mer informasjon om tiltaksprogrammene og tiltak i vann kan leses [her](#).

1.2 Bakgrunn for planarbeidet

Arbeidet etter vannforskriften er et permanent, økosystembasert forvaltningssystem. Planarbeidet er et fastsatt krav i vannforskriften, og vannforvaltningsplanene med tilhørende tiltaksprogram skal oppdateres hvert sjette år, se Figur 2. Ved rullering av planene gjøres en oppdatering av status (hva er oppnådd i forrige planperiode), for deretter å gjøre nødvendige justeringer i inneværende planperiode for å komme i mål med fastsatte miljømål.

Oppdatering av kunnskapsgrunnlaget (overvåking, inklusive problemkartlegging, oppdatering av Vann-nett) og tiltaksgjennomføring pågår kontinuerlig.

Figur 2. Illustrasjon av plansyklusen til vannforvaltningsplan og tiltaksprogram som oppdateres hvert sjette år.

Gjeldende regional vannforvaltningsplan og tiltaksprogram ble vedtatt og godkjent i 2021-2022 og gjelder til slutten av 2027. Planen skal nå oppdateres og justeres. Plandokumenter for planperioden 2022-2027 finner du her: [Regionale vannforvaltningsplaner](#).

1.3 Om planarbeidet

Buskerud fylkeskommune er utpekt som vannregionmyndighet for vår vannregion og skal koordinere arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanen med tilhørende tiltaksprogram, lede vannregionutvalget, og samordne bidragene fra sektormyndighetene. Arbeidet skal skje i nært samarbeid med berørte statlige og regionale myndigheter og kommuner i vannregionutvalget. For mer informasjon se kapittel 6 og 7.

Deltakelse fra berørte myndigheter er viktig for at oppdatert forvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram har et godt nok kunnskapsgrunnlag, og at alle sider ved planens betydning blir tilstrekkelig belyst og tatt hensyn til. Dette forutsetter aktiv deltagelse fra berørte myndigheter i alle deler av planprosessen. Vannregionen vil legge til rette for deltagelse gjennom møtevirksomhet, dialog, befaringer og lignende i perioden hvor dokumentene lages.

Det skal legges til rette for medvirkning fra organisasjoner og allmenheten. Statlige organer og kommuner har rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres virkeområde eller egne planer og vedtak, jf. plan- og bygningsloven § 8.3. Les mer her:

-
- [Ulike myndigheters bidrag i det regionale planarbeidet \(kapittel 2 i de nasjonale føringene\)](#)
 - [Kommunens oppgaver og ansvar i vannforvaltningen](#)
 - [Vannregionutvalget og rammer for vedtak](#)

Kunnskapsgrunnlaget er oppsummert i dokumentet *Hovedutfordringer*, som inneholder en oppdatert oversikt over miljøtilstand, påvirkninger og status for gjennomføring av tiltak. En felles forståelse av hva som er de viktigste utfordringene i form av påvirkninger på vannmiljø, vil gi et godt grunnlag for videre samarbeid om forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet.

2 Hovedmålsetning og prioriteringer

2.1 Vannmiljøet skal forbedres og beskyttes mot forringelse

Formålet i vannforskriften er å sikre helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannmiljøet. Det overordna målet er at alt vann skal ha god tilstand (økologisk og kjemisk) jf. § 4, 6 og 7 i vannforskriften. Vannforekomster med vesentlige fysiske endringer som følge av samfunnsnyttig aktivitet, eksempelvis vannkraftregulering, har egne miljømål som tar hensyn til den samfunnsnyttige aktiviteten, jf. vannforskriftens § 5.

For å beskytte og forbedre vannmiljøet skal det gjennomføres miljøtiltak. Dette er tiltak for å:

- Beskytte vannmiljøet ved å gjøre forebyggende tiltak i vannforekomster som har god tilstand i dag, men er utsatt for påvirkninger som kan gjøre det dårligere på sikt.
- Forbedre eller restaurere vannmiljøet der hvor miljømålene ikke er nådd i dag.

Forbedringstiltakene som skal gjøres deles inn i grunnleggende og supplerende tiltak. Grunnleggende tiltak skal uansett gjennomføres i henhold til lovverket. Supplerende tiltak gjennomføres hvis grunnleggende tiltak ikke er nok for å nå miljømålene. Det vil si at det er målene i vannforskriften som utløser de supplerende tiltakene.

I vannforskriften § 4 er det et generelt miljømål å beskytte vannmiljøet mot forringelse. I vannforskriften § 12 stilles det strenge vilkår for å unntaksvis tillate ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst som kan føre til at miljømålene ikke nås eller at tilstanden blir dårligere.

«...tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand» (§ 4).
«For grunnvann er målet god kjemisk og kvantitativ tilstand» (§ 6).

Arbeidet må forholde seg til fristene i vannforskriften. For vannforvaltningsplanene som skal gjelde i 2028-2033, skal tiltak være operative innen utgangen av 2030 (§ 25), og miljømål skal nås innen utgangen av 2033 (§ 8). Hvis naturforholdene tilsier det, kan måloppnåelse utsettes (§ 9). I særlige tilfeller der det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevenende å nå miljømålene, kan det fastsettes mindre strenge miljømål (§ 10). Selv om unntak i form av tidsutsettelse eller mindre strenge mål brukes, skal alle praktisk gjennomførbare tiltak gjøres for å unngå forringelse av tilstanden i vannforekomstene. Alle unntak skal revurderes ved hver oppdatering av forvaltningsplanene.

2.2 Prioriteringer av tiltak i planarbeidet

Prioritering av tiltak i planarbeidet handler om fordeling av tiltakene geografisk (hvor begynner vi), over tid (hva gjør vi i denne planperioden og hva må utsettes til neste), og når oppfyller vi miljømålene eller har sørget for beskyttelse. Sektorene har derfor en viktig rolle i å prioritere rekkefølgen av egne tiltak og ta stilling til måloppnåelse og eventuell tidsutsettelse. Bruk av fristutsettelse av måloppnåelse betyr ikke utsettelse av gjennomførbare tiltak. Dialogen i planarbeidet skal bidra til samordning der flere sektorer påvirker.

Viktige huskeregler i det videre arbeidet:

- Hver sektor må ta sin del av ansvaret og prioritering handler ikke om å sette tiltak i ulike sektorer opp imot hverandre.
- Grunnleggende tiltak skal gjennomføres først og ikke settes opp mot supplerende tiltak i egen eller andre sektorer
- Tiltak for å oppnå krav i lovverk er en prioritert oppgave for «alle» og skal ikke prioriteres bort.
 - Første prioritet bør være vannforekomster der tilstanden er moderat eller dårligere og/eller hvor det er viktige brukerinteresser som for eksempel drikkevann, badeplasser, fiskeinteresser eller lignende.
 - Andre prioritet bør være øvrige vannforekomster som er i god eller svært god tilstand, eller der det ikke er viktige brukerinteresser som er påvirket.
 - I vannforekomster der tilstanden er god eller bedre skal grunnleggende tiltak gjennomføres. Supplerende tiltak skal bare gjøres der det er nødvendig for å beskytte vannforekomsten mot dårligere tilstand.
 - Vedtatte beskyttelseskrav til f.eks. drikkevannskilder er ikke gjenstand for diskusjon i planarbeidet.
- Hvis grunnleggende tiltak ikke er nok for å oppnå målene, må supplerende tiltak utredes og gjøres. Hvis gapet mellom dagens tilstand og miljømål er stort, kan grunnleggende og supplerende tiltak med fordel gjøres samtidig.

De nasjonale føringene skal klargjøre det regionale og lokale handlingsrommet i det videre planarbeidet. Se kapittel 4.4 om Nasjonale føringar og presiseringer.

3 Tema med ekstra oppmerksomhet i planperioden

En helhetlig og økosystembasert vannforvaltning krever sektorovergripende arbeid og samordning. Det er derfor viktig at den enkelte kommune og sektormyndighet jobber forebyggende og bidrar til dialog over kommunegrenser og sektorgrenser. Dette kapittelet inneholder sektorovergripende tema som er viktige for hele vannregionen. Temaene skal gis ekstra oppmerksomhet i planperioden, og kommer i tillegg til oppfølging av påvirkningene som er omtalt i dokumentet *Hovedutfordringer i Vest-Viken vannregion*.

3.1 Klimaendringer og klimatilpasning

Med økt nedbør forsterkes effekter av forurensing og forsøpling i berørte vannforekomster. Det er et nasjonalt mål at samfunnet skal gjennomføre omfattende tiltak, for å øke samfunnssikkerheten og begrense skadeomfanget som følge av klimaendringene. Det er en risiko for at slike tiltak kan medføre negative påvirkninger på vannmiljø.

I arbeidet med klimatilpasning blir det viktig å vektlegge naturens grunnleggende evne til å redusere effekten av klimaendringer. For eksempel vil vannmiljø med få menneskelige inngrep og intakt kantvegetasjon, flomsletter og våtmarker ha en naturlig flom- og erosjonsdempende effekt. Til fordel for mer tradisjonelle klimatilpasningstiltak, vil naturbaserte løsninger samtidig gi positive tilleggseffekter for naturmangfold, redusert forurensing, nærmiljø og folkehelse. Både de statlige planretningslinjene for klima og energi (2024), og Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (2023) understreker at naturbaserte løsninger skal vurderes som klimatilpasningstiltak. Dersom andre løsninger velges, skal det begrunnes hvorfor naturbaserte løsninger er valgt bort.

3.2 Naturverdier og naturtjenester

I tidligere planperioder har det vært begrenset oppmerksomhet om flere naturverdier og naturtjenester. Følgende kan med fordel få ekstra oppmerksomhet der det er relevant:

- Truede ferskvannsnaturtyper og arter, som for eksempel elvedelta, kalksjøer, elvemusling, edelkreps, storørret og ål.
- Verneplan for vassdrag.
- Beskyttede områder (jf. § 16 i vannforskriften og vannforskriftens vedlegg IV) som:
 - Drikkevannskilder (i samsvar med § 17 i vannforskriften).
 - Nasjonale laksefjorder og laksevassdrag, som omfatter Svennerbassenget (Telemarkskysten og deler av Vestfoldkysten) og Numedalslågen (områder utpekt til beskyttelse av økonomisk betydelige akvatiske arter).
 - Utvalgte badeplasser (vannforekomster utpekt til rekreasjonsformål).
 - Områder følsomme for næringsstoffer fra jordbruk og avløp.
 - Utvalgte verneområder der vann er sentralt for vernet.

3.3 Miljøtilstanden i Oslofjorden

Miljøtilstanden i Oslofjorden er under sterkt press³, og Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv er utarbeidet for å bedre tilstanden⁴. Mange av tiltakene knyttet til avløp, jordbruk og miljøgifter i tiltaksplanen for Oslofjorden, inngår også i de gjeldende vannforvaltningsplanene. Innen avløp og jordbruk har spesielt nitrogentilførsler fått økt oppmerksomhet. Dette er naturlig, da Oslofjorden er sluttresipient for alt vannet i Vest-Viken vannregion, og påvirkninger og tiltak i hele området er av betydning for miljøtilstanden.

Vannforvaltningsarbeidet er derfor av stor betydning for Oslofjorden, og det er viktig at ny vannforvaltningsplan ses i sammenheng med den helhetlige tiltaksplanen for Oslofjorden. Videre er det viktig at vannforvaltningsarbeidet koordineres for hele nedbørfeltet til Oslofjorden, hvilket betyr ett tett samarbeid med Glomma vannregion. Se også omtale av sammenhengen mellom de regionale planene for vannforvaltning og Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden i kap. 5.2 «Sammenheng med andre planer og miljømål».

3.4 Restaurering av vann, vassdrag og kystvann

Forbedring av miljøet i og rundt vassdragene og kystvann får økt oppmerksomhet i hele verden. FNs bærekraftsmål nr. 6 og 15 har delmål om å restaurere vannrelaterte økosystemer, og Naturavtalen (2022) har mål om økt restaurering av natur. Direktoratgruppen for vannforvaltning har vedtatt en nasjonal strategi for restaurering av vassdrag (2021-2030), og det arbeides med en nasjonal handlingsplan for å følge opp denne strategien. Følgende vil være viktig i kommende planperiode:

- Fysisk restaurering av vassdrag, inkludert restaurering av vegetasjon og fjerning av barrierer for fisk, vann og sediment.
- Restaurering av myr og våtmark.
- Økt samarbeid om restaurering mellom ulike myndigheter.
- Samspillet mellom nasjonal handlingsplan for restaurering og vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram.

Truede og viktige ferskvannsnaturtyper og arter bør vektlegges ved restaurering av vann, vassdrag og kystvann. Eksempler på slike naturtyper og arter er elvedelta, kalksjøer, elvemusling, edelkreps, storørret og ål, i tillegg til laks og sjørørret.

I tillegg er restaurering av naturverdier i kystvann et av innsatsområdene i Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden.

3.5 Arealforvaltning

Vannmiljøet er et viktig hensyn som skal ivaretas i areal- og samfunnsplanleggingen. I alle former for arealplanlegging vil påvirkning på vann og håndtering av vann være et tema som må vurderes i planarbeidet. Forebyggende arbeid for å bevare et godt vannmiljø gjennom planlegging vil være den billigste og mest effektive måten å sikre bærekraftig forvaltning av vannressursene på kort og lang sikt. Det samme gjelder klimatilpasning, hvor forebygging kan skje ved å avsette arealer til flomsone, elveløp og naturbaserte løsninger. Arealplanlegging er derfor et viktig virkemiddel for å nå målene i vannforvaltningsplanene. Videre kan arealregnskap være et egna verktøy.

³ [Oslofjorden: Tiltaksplan for bedre miljøtilstand - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/tema/oslofjorden-tiltaksplan-for-bedre-miljotilstand)

⁴ [Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/dokument/helhetlig-tiltaksplan-for-en-ren-og-rik-oslofjord-med-et-aktivt-friluftsliv)

Regionale planer skal legges til grunn for regionale organers virksomhet, og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen. Gjeldende vannforvaltningsplaner inneholder planretningslinjer som gir føringer for arealplanlegging og utbygging som berører vannmiljø.

Planretningslinjer kan være et viktig virkemiddel i arealforvaltningen. Gjeldene vannforvaltningsplaner er de første vannforvaltningsplanene med egne planretningslinjer. Det samme gjelder de fleste andre vannforvaltningsplanene i Norge. Det er ønskelig med en evaluering av og tilbakemelding på dagens planretningslinjer i Vest-Viken vannregion, som grunnlag for å vurdere videreføring og/eller justering. Hvis mulig er det ønskelig at en slik evaluering gjøres i samarbeid med andre vannregioner.

3.6 Formidling og kommunikasjon

Det er behov for å arbeide mer med formidling og kommunikasjon i vannforvaltningsarbeidet, inklusive språk og begrepsbruk. Dette er viktig for å øke bevisstheten om betydningen av godt vannmiljø og skape eierskap, forståelse for tiltaksgjennomføring og for å dele de gode historiene om alt det viktige arbeidet som gjennomføres.

3.7 Samordning og samarbeid

For å nå miljømålene er det nødvendig at alle bidrar. God dialog, samordning og samarbeid mellom sektorer/aktører gir et bedre kunnskapsgrunnlag og kan påvirke prioriteringer og samhandling knyttet til tiltaksgjennomføring. Dette er spesielt aktuelt der flere sektorer/aktører påvirker vannmiljøet og ved tverrsektorielle utfordringer. Videre vil et godt samarbeid innad og på tvers av vannområder kunne bidra til deling av kunnskap og erfaringer, noe som spesielt kommunene kan dra nytte av. Det er ønskelig å forsterke og videreføre dagens samarbeid, for å forbedre og hente ut de positive effektene økt samordning og samarbeid kan gi.

3.8 Faktorer som påvirker måloppnåelsen

Dokumentet *Hovedutfordringer* gir en oversikt over miljøtilstand og menneskeskapte påvirkninger på vannmiljøet i Vest-Viken vannregion. Dokumentet gir også en status for tiltaksgjennomføring og oppnåelse av miljømålene. Det er imidlertid flere, mer overordnede utfordringer som er kritiske faktorer i forhold til miljømåloppnåelse for vannforekomstene i Vest-Viken vannregion, og vi ser at følgende påvirker måloppnåelsen:

- Lav måloppnåelsen på grunn av svak tiltaksgjennomføring.
- Ivaretagelse av vannmiljøet i plansaker etter plan- og bygningsloven.
- Målkonflikter mellom vannmiljø og andre samfunnsinteresser.
- Behov for tilstrekkelige virkemidler, både juridiske, administrative og økonomiske
- Behov for bedre kunnskaps- og datagrunnlag i Vann-nett.

Utfordringene vil adresseres i planarbeidet og i den kommende planperioden.

4 Føringer og rammer for arbeidet

Det er både internasjonale og nasjonale mål og føringer for vannforvaltningen. Dette gir tydelige rammer for hvordan vi skal arbeide for å beskytte og forbedre vannmiljøet. Arbeidet vil også kunne bidra til å oppfylle andre miljømål. Godt vannmiljø er en forutsetning for alt liv på jorda og er en grunnleggende del av naturmiljøet, jf. FNs bærekraftsmål nr. 6 (rent vann og gode sanitærforhold), 14 (liv under vann), 15 (liv på land) og 17 (samarbeid for å nå målene).

Vannforvaltningsplanene vil være et vesentlig bidrag til å oppfylle flere av FNs bærekraftsmål. Påvirkning og samspill med den sosiale og økonomiske bærekraftdimensjonen bør komme tydeligere fram i de oppdaterte vannforvaltningsplanene.

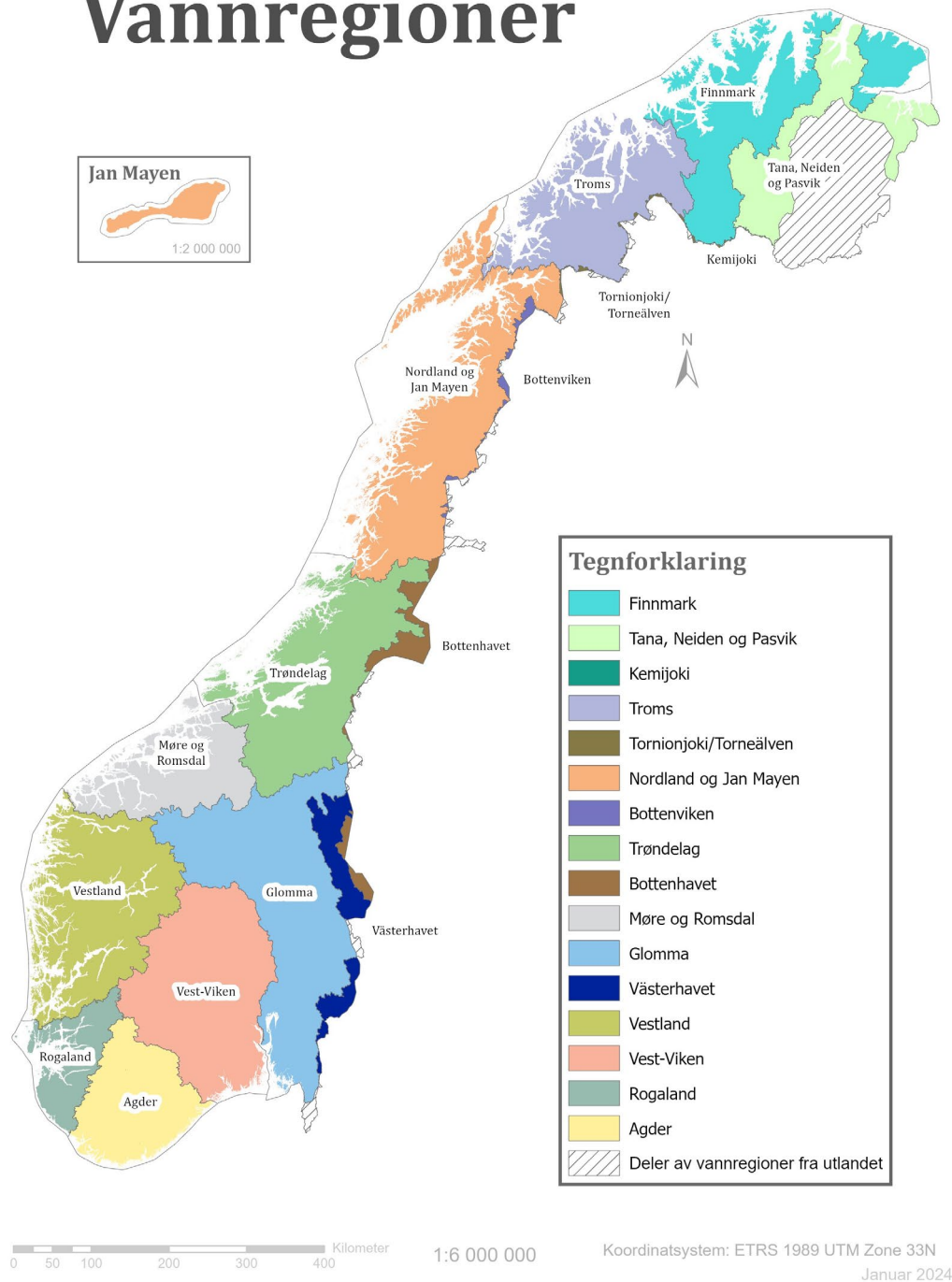
4.1 Internasjonalt samarbeid med felles mål

Den helhetlige og samordnede vannforvaltningen i Norge bygger på det europeiske vanndirektivet, som er gjennomført i norsk rett i vannforskriften fra 2007. Hele Europa har forpliktet seg til å arbeide etter samme prinsipper og timeplan. Dette gjør det enklere å samarbeide om å ta vare på vannmiljøet i nedbørfelt som krysser landegrensene, og det gjør at vi kan lære ved å dele erfaringer og gode eksempler mellom landene. Det gir også mulighet for at landene kan sette i gang felles forskning og utvikling. I Norge samarbeider vi tett med våre nordiske naboland om vannforvaltningen, og deltar i den felles europeiske strategien for gjennomføring av vanndirektivet der det er utarbeidet felles veiledninger og verktøy.

4.2 Forvaltning av nedbørsfelt

Helhetlig og økosystembasert tilnærming til vassdragene og kystområder er et viktig prinsipp, og ser påvirkninger og prosesser i hvert nedbørfelt i sammenheng. Vannregionene er derfor inndelt etter nedbørsfelt, og følger ikke administrative grenser. Se kart over vannregioner i Figur 3.

Vannregioner

Figur 3: Kart som viser vannregionene i Norge.

4.3 Lover og rammer for arbeidet

Vannforskriften er hjemlet i [vannressursloven](#), [naturmangfoldloven](#), [forurensingsloven](#) og [plan- og bygningsloven](#). Alle disse lovene er med på å sette rammer for vannforvaltningsarbeidet.

Arbeidet med de regionale planprosessene etter vannforskriften følger i all hovedsak prinsippene og kravene i plan- og bygningsloven. I tillegg har vannforskriften egne krav som følge av vanddirektivet⁵.

⁵ [EUs rammedirektiv for vann \(vanddirektivet\) – konsolidert versjon](#)

Planlegging etter plan- og bygningsloven og vannforskriften handler om hvordan vi skal ta vare på vannmiljøet vårt for oss og våre etterkommere, og hvordan alle brukere og påvirkere sammen kan bidra.

Vannforskriften og forholdet til annet lovverk

Der det i lovverk eller beskyttede områder stilles strengere krav enn vannforskriften skal strengeste bestemmelse eller miljømål legges til grunn jf. § 13 og 17 i vannforskriften. Selv om tilstanden i en vannforekomst er god eller svært god så skal for eksempel rensekrav i medhold av regelverket gjennomføres. Vannforskriften setter rammer for utøvelse av annet regelverk, og formålet er både å forbedre og beskytte vannmiljøet vårt.

Vannforskriften §1:

Formålet med denne forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene.

Plan- og bygningsloven §1:

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Vannforskriften og beskyttede områder

I tråd med vannforskriften (§ 16) er det opprettet en oversikt i Vann-nett over beskyttede områder. Et beskyttet område er et geografisk avgrenset område underlagt beskyttelse etter sektorlovverk. Dette gjelder områder med uttak av drikkevann, rekreasjonsformål (badevann), områder med næringsfølsomhet, naturtyper og arter og listes i vannforskriften vedlegg IV. For slike områder gjelder miljømål som følger av grunnlaget for beskyttelse, i tillegg til vannforskriftens generelle miljømål. Dette gjelder f.eks. drikkevannskilder, der det er egne hygieniske krav for å bidra til trygt drikkevann og redusere behovet for rensing ved produksjon av drikkevann (§ 17), og badeplasser som bør oppfylle kriteriene for friluftsbad. Miljømålet kan være verneformålet i et verneområde eller begrensning på ulike former for inngrep, for eksempel i nasjonale laksevassdrag. Dette legger føringer for ny aktivitet eller inngrep i beskyttede områder.

4.4 Nasjonale føringer og presiseringer

Nedenfor gjengis de gjeldende Nasjonale føringene pr. september 2025. Disse kan bli helt eller delvis erstattet dersom departementene gir reviderte eller nye nasjonale føringer.

- [Nasjonale føringer for regulerte vassdrag \(2014\)](#). Føringerne gjaldt også for planperioden 2022- 2027.
- [Nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene \(2025\)](#)
- [Presisering av kommunane sine oppgaver og ansvar i vassforvaltninga \(2021\)](#).
- [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027](#).
- [Nasjonale mål for vann og helse med gjennomføringsplaner](#).
- [Statlige planretningslinjer for klima og energi](#)
- [Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet](#)
- [Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag](#)

5 Virkning av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram

I henhold til plan – og bygningsloven (§ 8.2) skal regional plan legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen. Dette slås også fast i vannforskriften (§ 29). Planen vil dermed gi føringer for sektormyndighetenes saksbehandling, og for arealplanlegging og utbygging i vannregionen.

5.1 Virkning for sektormyndigheter

Ansvar for oppfølgingen av vannforskriften er lagt til ulike sektormyndigheter. Dette innebærer at forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer skal følges opp sektorvis og med sektorenes eksisterende virkemidler. Sektormyndighetene inkluderer både statlige/nasjonale myndigheter, statsforvaltere, fylkeskommunene og kommunene. De ulike myndighetene har ansvar for ulike sektorer og regelverk. Sektormyndighetene har ikke bare ansvar for å gjennomføre tiltak for å nå miljømålene, de må også sørge for tilstrekkelig kunnskap om påvirkninger, f.eks. gjennom kartlegging og overvåking.

Tiltaksprogrammene som følger vannforvaltningsplanen inneholder forslag til tiltakstyper, og har ikke et detaljeringsnivå som foregriper sektormyndighetenes påfølgende saksbehandling av det enkelte tiltak. Vedtak om gjennomføring av enkelttiltak som inngår i tiltaksprogrammet, treffes av ansvarlig myndighet etter relevant lovgivning. I sektormyndighetenes saksbehandling vil det bli foretatt ytterligere avklaringer og konkrete vurderinger av fordeler og ulemper ved de enkelte tiltak før endelig beslutning om tiltaksgjennomføring blir tatt.

Les mer her:

- [Presisering om regionale vannforvaltningsplaner og tiltaksprogrammer](#); detaljeringsgrad av tiltak og kostnader, og dokumentenes status etter vedtak.

At vedtatte og godkjente regionale vannforvaltningsplaner skal legges til grunn, betyr at statlige og regionale myndigheter og kommuner må hensynta miljømålet om å beskytte vannmiljøet mot forringelse (§ 4). Ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes, må vurderes etter vannforskriftens § 12, der det stilles strenge vilkår for unntak. Klima- og miljødepartementet har utarbeidet en egen [veileder om bruk av vannforskriftens § 12](#).

Det er den aktuelle sektormyndigheten som er ansvarlig for å gjøre vurderinger etter vannforskriftens § 12. Det er ikke bare om paragrafen kommer til anvendelse som skal vurderes, men også hva som skal til for at vilkårene i § 12 er oppfylt. Dette gjelder både for enkeltvedtak, reguleringsplaner, og ved utarbeidelse og behandling av kommune(del)plan og regionale planer.

5.2 Sammenheng med andre planer og miljømål

Arbeidet med forvaltningsplanen skal sees i sammenheng med øvrig regional planlegging for å sikre at nødvendige koblinger er på plass, og at mulige synergier blir utnyttet. Det er utarbeidet regionale planer og fylkeskommunale strategier for en rekke temaer innenfor vannregionen. En oversikt kan finnes på fylkeskommunenes nettsider. Flere av de regionale planene kan direkte eller indirekte ha betydning for forvaltningsplanen for vannregionen og annet arbeid etter vannforskriften.

Oppdatering av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram vil sees i sammenheng med regjeringens [Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden \(2021\)](#), som har mål om at Oslofjorden skal oppnå god miljøtilstand, restaurere viktige naturverdier, fremme et aktivt friluftsliv og ivareta det biologiske mangfoldet i fjorden. Mange av tiltakene knyttet til avløp, jordbruk og miljøgifter i tiltaksplanen for Oslofjorden er de samme tiltakene som i tiltaksprogrammet til de regionale planene for

vannforvaltning på Østlandet. Planene bidrar sammen til en helhetlig forvaltning av Oslofjorden. Oppmerksomheten om Oslofjorden har ført til økt nasjonal oppfølging av tiltakene som må gjennomføres for å nå vannmiljømålene.

Hensynet til vannmiljøet skal ivaretas i kommunale planer, både i kommuneplanens arealdel og i reguleringsplaner. Direktoratgruppen for vannforvaltning har utarbeidet en [veileder om vannmiljø i arealplanlegging](#).

Forskrift om konsekvensutredninger § 21 nevner spesifikt at vesentlige virkninger for *vannmiljø*, jf. *vannforskriften* skal vurderes i konsekvensutredninger av reguleringsplaner og tiltak. Miljødirektoratet har utarbeidet en egen håndbok- M-1941 om hvordan [utrede konsekvenser for vannmiljø](#).

Planforslag som er i strid med godkjent regional vannforvaltningsplan, herunder de miljømålene som planen setter, og kravene i vannforskriften § 12 for å tillate ny aktivitet eller nye inngrep, er grunnlag for vurdering av om innsigelse skal fremmes⁶.

Arbeidet med vannforskriften vil kunne bidra til å oppfylle andre miljømål, og må sees i sammenheng med miljømål både nasjonalt og internasjonalt. Du kan lese mer om nasjonale og internasjonale miljømål [her](#).

6 Vannregionen vår – planområdet

Norge er delt inn i 16 vannregioner, 11 med avrenning til norsk kyst og 5 med avrenning til Sverige eller Finland. For kart som viser inndelingen i vannregioner for hele landet se Figur 3.

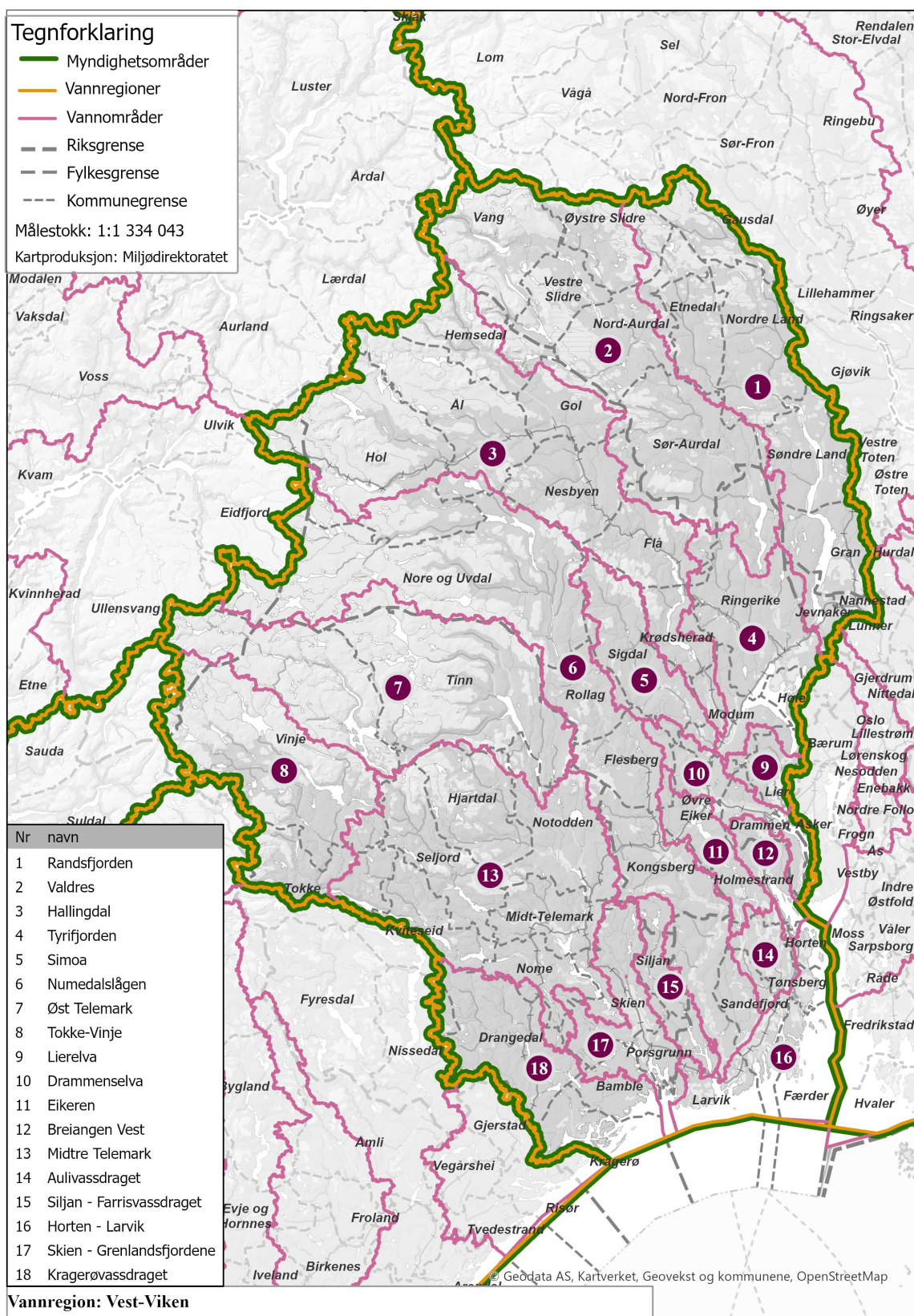
6.1 Kort beskrivelse vannregionen

Vest-Viken vannregion omfatter et areal på rundt 39.000 km² og dekker store deler av Telemark, hele Vestfold, det meste av Buskerud og deler av Innlandet og Akershus. Mindre arealer i Vestland og Agder er også en del av vannregionen. Det er 64 kommuner som ligger helt eller delvis innenfor Vest-Viken vannregion. Se Figur 4.

Vannregionen går fra høyfjell til kyst, og omfatter flere av de største vassdragene i Sør-Norge i tillegg til den vestlige delen av Oslofjorden. Vassdragene i regionen har opp gjennom tidene vært grunnlag for stor industrivirksomhet og vannkraftproduksjon. Videre har regionen et velutviklet landbruk, store befolkningssentra og viktige kommunikasjonsårer både til lands og til vanns. Dette er forhold som i ulik grad har påvirket både vassdragene og kystvannet.

Vest-Viken vannregion er inndelt i 18 vannområder, se Tabell 1. Inndelingen i vannområder er gjort med utgangspunkt i nedbørfelt, og følger ikke administrative grenser som fylkesgrenser eller kommunegrenser. Formålet med vannområdene er å etablere hensiktsmessige enheter for arbeidet hvor berørte aktører samarbeider for å gjennomføre sine oppgaver i henhold til vannforskriften.

⁶ Rundskriv T-2/16 fra Klima- og miljødepartementet

Figur 4: Vest-Viken vannregion omfatter Drammensvassdraget, Numedalslågen, Skiensvassdraget og Kragerøvassdraget, samt de kystnære vassdragene og sjøområdene fra Hurumhalvøya i øst til Kragerø i vest.

Tabell 1: Oversikt over vannområdene i Vest-Viken vannregion pr. september 2024, med fylker og kommuner. Uthevet skrift viser hvilken fylkeskommune som har ansvar for å følge opp vannområdet i planprosessen.

Vannområde	Vannområde-koordinator / leder	Fylke	Hoved-kommuner	Randkommuner
Randsfjorden	Ja, 100%	Innlandet , Akershus, Buskerud	Etnedal, Søndre Land, Nordre Land, Gran, Jevnaker, Lunner	Nord-Aurdal, Sør-Fron, Gausdal, Øystre Slidre, Nord-Aurdal, Lillehammer, Gjøvik, Sør-Aurdal, Vestre Toten, Ringerike
Valdres	Ja, 50%	Innlandet , Buskerud	Sør-Aurdal, Nord-Aurdal, Vestre-Slidre, Øystre-Slidre, Vang	Ringerike, Søndre-Land, Nordre-Land, Etnedal, Flå, Nesbyen, Gol, Hemsedal
Hallingdal	Ja, 50%	Buskerud , Innlandet, Vestland	Hol, Ål, Gol, Hemsedal, Nesbyen, Flå, Krødsherad, Modum	Lærdal, Ulvik, Eidfjord, Vang, Nore- og Uvdal, Sigdal
Tyrifjorden	Ja, 50%	Buskerud , Innlandet, Akershus	Ringerike, Hole, Lier, Modum, Jevnaker	Flå, Krødsherad, Sigdal, Sør-Aurdal, Asker
Simoa	Ja, 40%	Buskerud	Sigdal, Modum	Krødsherad, Flå, Nore- og Uvdal, Rollag, Flesberg
Eikeren	Ja, 70%	Buskerud , Vestfold	Øvre Eiker, Holmestrand	Kongsberg, Tønsberg, Larvik, Drammen, Flesberg
Lierelva	Ja, 40%	Buskerud , Akershus	Lier	Drammen, Øvre Eiker, Modum, Asker
Drammenselva	Ja, 100%	Buskerud , Vestfold, Akershus	Drammen, Øvre Eiker, Asker, Lier	Modum, Sigdal, Flesberg, Holmestrand
Numedalslågen	Ja, 80%	Buskerud , Vestfold, Telemark, Vestland	Nore- og Uvdal, Rollag, Flesberg, Kongsberg, Larvik, Sandefjord	Eidfjord, Vinje, Tinn, Midt-Telemark, Siljan, Notodden, Skien, Hol, Ål, Nesbyen, Flå, Sigdal, Øvre Eiker, Holmestrand, Tønsberg
Breiangen Vest	Ja, 30%	Vestfold , Buskerud	Holmestrand, Drammen, Horten og Tønsberg	

Vannområde	Vannområde-koordinator / leder	Fylke	Hoved-kommuner	Randkommuner
Aulivassdraget	Ja, 50%	Vestfold	Holmestrand, Tønsberg, Sandefjord, Horten	Larvik
Horten-Larvik	Ja, 50%	Vestfold	Horten, Tønsberg, Færder, Sandefjord, Larvik	
Kragerø-vassdraget	Ja, 50%	Telemark, Agder	Bamble, Drangedal, Kragerø	Nissedal, Gjerstad, Nome, Kviteseid, Risør
Siljan-Farris-vassdraget	Ja, 50%	Telemark, Vestfold, Buskerud	Larvik, Porsgrunn, Siljan, Skien	Kongsberg, Skien
Skien-Grenlands-fjordene	Ja, 50%	Telemark, Vestfold	Larvik, Bamble, Skien, Porsgrunn	Siljan, Nome, Kongsberg, Drangedal, Midt-Telemark
Midtre Telemark	Ja, 100%	Telemark	Midt-Telemark, Hjartdal, Kviteseid, Nome, Notodden, Skien, Seljord, Tokke, Vinje	Drangedal, Tinn, Kongsberg
Aust-Telemark	Ja, 50%	Telemark, Vestland, Buskerud	Notodden, Tinn, Vinje,	Nore- og Uvdal, Rollag, Flesberg, Eidfjord Ullensvang, Hjartdal, Seljord
Tokke-Vinje	Ja, innleid tjeneste + kommune-kontakter	Telemark, Agder, Vestland	Tokke, Vinje,	Bykle, Odda, Ullensvang, Seljord

6.2 Endringer av vannregionen siden forrige plan

Klima- og miljødepartementet og Energidepartementet vedtok 25. januar 2024 endringer i vannforskriften, som trådte i kraft 1. februar 2024. Endringene omfattet bl.a. reetablering av vannregionene Glomma, Vest-Viken, Troms og Finnmark som følge av ny fylkesinndeling.

Reetablerte Vest-Viken vannregion består av tidligere vannregion Vestfold og Telemark og deler av Innlandet og Viken vannregion (Lier- og Drammensvassdraget).

7 Organisering og ansvar i vannregionen

Dette kapittelet beskriver hvem som har ansvar for hva i vannforvaltningsarbeidet, og hvordan arbeidet i vannregionen er organisert. Du kan også lese mer om organisering av vannforvaltningsarbeidet på regionalt og lokalt nivå på [Vannportalen](#).

7.1 Oppgaver og ansvar i vannregionen

Vannforskriften beskriver hvilke roller og ansvar forskjellige myndigheter har i vannforvaltningsarbeidet.

Vannregionmyndighet (VRM)

Vannregionmyndigheten har ansvar for å lede og koordinere planarbeidet i vannregionen. Buskerud fylkeskommune er vannregionmyndighet for Vest-Viken vannregion.

Vannregionmyndighetens viktigste oppgaver er å:

- Være plan og prosessleder.
- Samordne utarbeidelsen av sektorovergripende forvaltningsplaner.
- Følge opp og sikre gode bidrag i planarbeidet fra vannområdene og ulike sektormyndigheter.
- Legge til rette for medvirkning og informasjon i planprosessen.
- Sørge for at kvalitetskrav og tidsfrister i henhold til vannforskriften overholdes.

Statsforvalteren (SF)

Statsforvalteren har som regional miljømyndighet hovedansvaret for å utforme det faglige kunnskapsgrunnlaget, i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner. Statsforvalteren koordinerer arbeidet med:

- Overvåking og datahåndtering knyttet til vannmiljø.
- Karakterisering av vannforekomstene.
- Vurderinger av påvirkninger og risiko for om målet om god miljøtilstand nås.
- Klassifisering av miljøtilstand.

Sektormyndigheter

Både regionale og statlige sektormyndigheter, statsforvaltere, fylkeskommuner og kommuner har et sektorielt myndighetsansvar. Dette innebærer både å utrede forslag til tiltak innen sine ansvarsfelt og bidra til at miljøpåvirker/ansvarlig tiltakshaver gjennomfører aktuelle tiltak. Statlige myndigheter har et særlig ansvar for å påse at oppdatering som angår eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring. Sentrale statlige myndigheter i vannregionen er Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Miljødirektoratet, Statens Vegvesen, Mattilsynet, Kystverket og Fiskeridirektoratet.

Sektormyndighetenes viktigste oppgaver er:

- Følge opp de foreslåtte tiltakene i tiltaksprogrammene når planene er trådt i kraft.
- Gjennomføre nødvendige tiltak innen sitt ansvarsområde.
- Skaffe kunnskap om miljøpåvirkning fra egen sektor, og sikre at kunnskap om relevante og vesentlige påvirkninger innen eget myndighetsområde tas med i arbeidet.
- Foreslå miljøforbedrende tiltak til tiltaksprogrammet.
- Samarbeide ved revurdering og nødvendig oppdatering av miljømål.
- Delta i vannregionutvalget og arbeidet i vannområdene når relevante tema innen deres ansvarsområde berøres.

Kommunene og vannområdene

Kommunene og vannområdene er svært viktige for vannforvaltningsarbeidet. Kommunene er sektormyndighet, se beskrivelse over, med ansvar for å treffe vedtak om gjennomføring av tiltak innen drikkevann og avløp, overvannshåndtering, landbruksforvaltning, arealforvaltning og forurensning. Videre er kommunens arealplanlegging svært viktig for å nå målet om god tilstand i vannet. Vannområdene er kommunes arena, og det lokale arbeidet i vannområdene er et viktig grunnlag for det påfølgende regionale arbeidet, samtidig som det muliggjør lokal forankring og medvirkning, samt innhenting av lokal og erfaringsbasert kunnskap.

Regionale planmyndigheter og godkjenning av vannforvaltningsplan

Det er fylkestingene, som regional planmyndighet, med arealer innenfor vannregionen som vedtar vannforvaltningsplanene som regional plan etter plan- og bygningsloven.

Etter vedtak oversendes planen til direktoratsgruppen for vannforvaltning. Direktoratsgruppen skal sikre at nasjonale føringer og vannforskriftens krav er fulgt. Direktoratene vil sende sin tilråding til departementsgodkjenning (vannforskriftens § 29).

Veiledning og oppfølging av vannområdene og de kommunale ansvarsområdene er et kontinuerlig arbeid, men er også trukket fram som en prioritert oppgave hos vannregionmyndigheten og fylkeskommunene i gjeldende vannforvaltningsplaner. På grunn av omorganisering og endring av fylkes- og vannregiongrenser har en slik ekstrainsats vært vanskelig i gjeldende planperiode, og tematikken videreføres for planperioden 2028-2033. I denne sammenheng bør også en evaluering vurderes.

7.2 Organisering av Vest-Viken vannregion

Planarbeidet i Vest-Viken vannregion organiseres i henhold til føringene i vannforskriften. Arbeidet er en regionalt styrt planprosess etter plan- og bygningsloven, med berørte fylkesting som øverste planmyndighet.

I tråd med vannforskriften er det opprettet et vannregionutvalg og ei referansegruppe, under ledelse av vannregionmyndigheten. Vannregionutvalget er den viktigste arenaen på regionalt nivå for å få til samarbeid om å utarbeide og gjennomføre en helhetlig vannforvaltningsplan.

Figur 5 under viser organisering av Vest-Viken vannregion, etterfulgt av en nærmere beskrivelse av de ulike rollene og utvalgene.

Vannregionutvalget

Vannregionutvalget er den viktigste arenaen for regionalt samarbeid om utarbeiding og gjennomføring av vannforvaltningsplanen.

Vannregionutvalget er et samarbeidsorgan mellom nasjonale, regionale og lokale myndigheter, og er etablert i henhold til vannforskriften. Vannregionutvalget er et konsensusbasert utvalg, og skal i samarbeid med vannregionmyndigheten oppdatere miljømål, vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram. Du kan lese mer om vannregionutvalget [her](#). Vannregionutvalgets oppgaver er gitt i vannforskriftens kap. 4.

Vannregionutvalget ledes av en politisk representant fra vannregionmyndigheten, og består av politisk representant fra fylkeskommunene, representanter fra statsforvaltere, statlige sektormyndigheter og ledere/representanter fra vannområdeutvalgene/vannområdenes styringsgrupper. Representantene fra vannområdenes styringsgrupper/vannområdeutvalg representerer alle kommunene i de respektive vannområdene i vannregionutvalget. Kommuner som likevel har lyst til å møte har mulighet til det.

Figur 5: Enkel illustrasjon av organisering for Vest-Viken vannregion.

Regional referansegruppe

Det legges til rette for medvirkning fra frivillige organisasjoner, bransjeorganisasjoner og andre interessenter gjennom en regional referansegruppe. Referansegruppen er en viktig arena for regional og lokal medvirkning.

Det er viktig med informasjonsflyt mellom regional og lokale referansegrupper. Erfaringsvis fungerer referansegruppene best lokalt i vannområdene. Vannområdene bør derfor tilrettelegge for god medvirkning og dialog med lokale interessenter i vannområdene.

Vannregionmyndigheten foreslår at bransjer og organisasjoner er representert i regional referansegruppe gjennom regionale representanter, mens mindre aktører og lokallag deltar på vannområdenivå. Det er interessegruppene selv som avgjør hva som er rett fordeling med tanke på deltagelse.

Politisk utvalg

Politisk utvalg består av en folkevalgt representant fra hver fylkeskommune og tre politiske representanter fra vannområdeutvalgene. Utvalget har samme leder som vannregionutvalget. Administrative representanter fra vannregionmyndigheten, fylkeskommunene og representerte vannområder (daglig leder/koordinator) deltar som støtte i utvalget.

Utvalget fungerer som en arena for politisk diskusjon og samarbeid om relevante tema:

- Sette vannforvaltning på agendaen i egen organisasjon (fylkeskommune og kommune som sektormyndighet).
- Løfte saker og problemstillinger av politisk karakter mot Storting og regjering.
- Ved behov bistå arbeidsgruppen i dagsaktuelle saker som angår arbeidsgruppens ansvarsområder.
- Gjennomgå og innstille i saker til vannregionutvalget.

Arbeidsgruppe

Arbeidsgruppen ledes av vannregionmyndigheten (administrativt) og består av administrative representanter fra fylkeskommunene, statsforvaltere (landbruk og miljø) og statlige sektormyndigheter. Vannområdene er representert med tre daglige ledere/koordinatorer fra vannområdene.

De viktigste oppgavene til arbeidsgruppen er:

- Delta i utarbeidelse av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram.
- Være en regional arena for faglig diskusjon.
- Innspill til tema/oppgaver som krever faglige vurderinger.
- Forberedelse av saker til vannregionutvalget.

Etter behov kan det holdes egne temamøter (vannkraft, avløp, landbruk etc.) med relevante deltagere i arbeidsgruppen og øvrige vannområder.

Vannområder – et kommunesamarbeid

Vannområdene er en viktig samarbeidsarena for kommunenes vannforvaltning, og er vesentlige for lokal forankring og eierskap. Den lokale kunnskapen og medvirkningen i vannforvaltningsarbeidet sikres gjennom godt organiserte vannområder.

Vannområdene består i likhet med vannregionen av vannområdeutvalg, som i de fleste tilfeller ledes politisk. Utvalget fungerer som styringsgruppe for arbeidet i vannområdene. Hvert vannområde har ansatt en daglig leder/koordinator i vannområdet til oppfølging av det daglige arbeidet. Oppretting av vannområdeutvalg sikrer eierkommunenes medvirkning og forpliktelse, samt faglig forankring og kontinuitet i arbeidet mot god vannkvalitet. Vannområdeutvalget skal også koordinere det videre tiltaksarbeidet og være en arena for kompetanseinnhenting, erfaringsinnhenting og samhandling. Videre fordeles ansvaret på vannområdets administrative gruppe, samt ulike faggrupper med fagkompetanse.

Vannområdeforum

I tillegg til foreslåtte organisering, slik den er vist over i Figur 5, er det opprettet et Vannområdeforum. Forumet består av vannregionmyndigheten (administrativt), daglig leder/koordinator i vannområdene, fylkeskommuner og statsforvalterne (miljø) i vannregionen. Formålet er å sikre et møtepunkt for utveksling av erfaringer, og utarbeiding og oppfølging av planene i vannområdene. Forumet gir innspill og uttalelser i saker til arbeidsgruppen og vannregionutvalget. Forumet er også viktig for å drøfte felles utfordringer i vannområdene.

7.3 Endring i vannområdeinndelingen

Det forslås ingen endringer i vannområdeinndelingen i Vest-Viken vannregion.

8 Konsekvensutredning og andre utredninger

Dette kapittelet beskriver utredningen av vannforvaltningsplanens konsekvenser for miljø og samfunn, se kap. 8.1. I tillegg skal det gjennomføres en evaluering av planretningslinjene for arealplanlegging etter plan- og bygningsloven og vannforskriften. Evalueringen skal brukes som grunnlag for å vurdere videreføring og/eller justeringer av planretningslinjene.

8.1 Konsekvensutredning: Planens virkning på miljø og samfunn

Hva vil vannforvaltningsplanen bety for miljø og samfunn? Hvor langt vil vannforvaltningsplanen bringe oss i retning av bedre beskyttelse og forbedring av vannmiljøet? Hva vil planen bety for arealbruk og virksomhet innen viktige sektorer/næringer? For å få oversikt over dette vil vi arbeide fram en konsekvensutredning (KU) som del av arbeidet med å lage planen. Konsekvensutredning av de regionale vannforvaltningsplanene følger av [KU-forskriften](#) § 6 a.

Konsekvensutredningen skal være et hjelpemiddel som gir merverdi gjennom at planens beslutningsgrunnlag blir best mulig. I tillegg skal konsekvensutredningen oppfylle KU-forskriftens krav.

Forskrift om konsekvensutredninger sier at "for regionale planer kan konsekvensutredningen begrenses til å redegjøre for virkningene planen kan få på et overordnet nivå", jf. § 18.

Konsekvensutredningen skal gi en overordnet framstilling av hva vannforvaltningsplanen vil bety for miljø og samfunn med vekt på vannmiljøet og for de viktigste sektorene som bruker og påvirker vann. Konsekvensutredningen skal oppsummeres i et kapittel i vannforvaltningsplanen, mens den fullstendige versjonen kan være et vedlegg.

Konsekvensutredningen skal ikke omfatte detaljerte vurderinger av kostnader og beskrivelse av nytte i vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet. Konkret vurdering av konsekvenser for miljø og samfunn ved de foreslåtte tiltakene vil komme i forbindelse med sektormyndighetenes påfølgende gjennomføring av det enkelte tiltak.

Konsekvensutredningens innhold og omfang vil tilpasses nivået som er påkrevd for en overordnet plan, jf. forskriftens §17, og skal være relevant for de beslutninger som skal tas. Det ble utarbeidet et [veiledningsnotat om KU av vannforvaltningsplanene i 2019](#). Det er imidlertid behov for en nasjonal gjennomgang av konsekvensutredningene til de regionale planene. Erfaringene fra arbeidet med konsekvensutredning for gjeldende planer er at det trengs en felles tilnærming og det er viktig at metoden er tilstrekkelig kvalitetssikret. Miljødirektoratet er i gang med et arbeid for å utarbeide mal med felles metodikk. I den forbindelse vil det også være naturlig å evaluere konsekvensutredningene for de regionale planene som er vedtatt nå.

Den endelige konsekvensutredningen vil inngå i planbeskrivelsen i selve vannforvaltningsplanen når den går på høring andre halvår 2026.

9 Planprosess, fremdrift og medvirkning

Dette kapittelet beskriver hvordan planprosessen skal gjennomføres, gjeldende frister og hvordan det skal legges til rette for deltagelse og medvirkning.

9.1 Fremdrift og organisering av arbeidet

Arbeidet med regional plan for vannforvaltning med tiltaksprogram består av flere faser. Det er utarbeidet en nasjonal rammeplan som fastsetter fristene for arbeidet, se Figur 6.

Figur 6: Nasjonal rammeplan med hovedfaser for arbeidet i perioden 2022-2027.

Utarbeiding og høring av planprogram- ber om innspill

Planprogrammet legger premissene for arbeidet med ny regional plan for vannforvaltning med tiltaksprogram. Forslag til planprogram legges ut til offentlig ettersyn, og alle kan komme med innspill både når det gjelder hovedutfordringer, prosess og medvirkningsopplegg. Innspillene vurderes og eventuelle endringer innarbeides i planprogrammet før det vedtas av berørte fylkeskommuner.

Utarbeiding og høring av forslag til ny regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram

Utredninger og vurderinger som skal ligge til grunn for den nye vannforvaltningsplanen med tiltaksprogram gjennomføres i tråd med planprogrammet. Dette i tillegg til løpende arbeidet med kunnskapsgrunnlaget om tilstand, påvirkninger og tiltak.

Statlige myndigheter, statsforvaltere, fylkeskommuner og kommuner, har som sektormyndigheter lokalt, regionalt og nasjonalt ansvar for å delta i planprosessen ved å:

- Gjøre data og kunnskap om påvirkninger i egen sektor tilgjengelig i tide, slik at kunnskapsgrunnlaget for oppdaterte planer blir så godt som mulig når disse skal på høring annet halvår 2026.
- Kvalitetssikre beskrivelse og bruk av egne tiltak og virkemidler.

-
- Beskrive hvor langt de har kommet i tiltaksgjennomføringen, om tiltakene er tilstrekkelige for å nå miljømålene eller om det må gjennomføres andre og/eller mer omfattende tiltak.
 - Foreslå miljøforbedrende tiltak til tiltaksprogrammet, og oppdatere Vann-nett.
 - Samarbeide ved revurdering og nødvendig oppdatering av miljømål.
 - Delta i arbeidet som utføres av vannregionutvalget og lokale vannområdeutvalg når relevante tema innen deres ansvarsområde berøres, og for å sikre at ulike sektors påvirkninger og tiltak sees i sammenheng.

Arbeidet skal følge [Nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene \(2025\)](#).

Aktuelle myndigheter, interesseorganisasjoner og næringsliv vil bli involvert etter behov. Etter medvirkningsprosessen vil vannregionmyndigheten utarbeide forslag til ny vannforvaltningsplan. Forslaget legges så ut til offentlig ettersyn og sendes på høring for å få tilbakemeldinger og innspill som kan gjøre forslaget bedre.

Politisk vedtak i fylkestinget og nasjonal godkjenning

Den regionale vannforvaltningsplanen med tilhørende tiltaksprogram skal vedtas av fylkestinget i de fylkene som har areal i vannregionen. Det legges opp til at planene med tilhørende tiltaksprogram vedtas i inneværende valgperiode.

Etter vedtak oversendes planene til direktoratsgruppen for vannforvaltning. Direktoratsgruppen skal sikre at nasjonale føringer og vannforskriftens krav er fulgt. Direktoratene vil sende sin tilråding til departementsgodkjenning, jf. vannforskriftens § 29. For mer informasjon se [Sammenhengen mellom plan- og bygningsloven og vannforskriften](#).

9.2 Plan for deltakelse og medvirkning

Det er et mål at alle som har en interesse for vann og vannforvaltning skal ha mulighet til å medvirke og gi innspill. En god forvaltningsplan og et godt tiltaksprogram er avhengig av at et bredt spekter av interesser og brukere av vann, deltar i prosessen fram mot godkjenning av forvaltningsplanen.

Alle sektormyndighetene har både rett og plikt til å delta i planleggingen når det berører deres saksfelt.

I tillegg til ordinær høring etter plan- og bygningsloven, forutsetter vannforskriften at det er etablert samordningsarenaer som gir mulighet for deltakelse og medvirkning. Disse arenaene skal være etablert både lokalt i vannområdene, regionalt gjennom vannregionutvalg med tilhørende referansegruppe, og sentralt gjennom direktoratsgruppen med tilhørende nasjonal referansegruppe.

Medvirkning foregår på ulike arenaer på lokalt og regionalt nivå. I vannregionen vår kommer vi til å legge til rette for bred medvirkning fra alle typer aktører i vannregionen. Det er mulig å påvirke hvordan medvirkningen skal legges opp løpende i planprosessen. Se plan for deltakelse og medvirkning i Tabell 2.

Tabell 2: Plan for deltagelse og medvirkning.

Aktivitet	Tids- periode	Deltagelse og medvirkning	Målgruppe
Høring av: - Planprogram - Hovedutfordringer	1. januar 2025 – 30. juni 2025	Høringsmøte(r)	Fylkeskommuner, statsforvaltere, kommuner (vannområder), statlige myndigheter, organisasjoner, andre berørte og interesserte
Høring oppsummeres, planprogram og hovedutfordringer ferdigstilles	juli - september 2025	Møter i: - Arbeidsgruppa - Politisk utvalg - Vannregionutvalget	Vannregionmyndighet, arbeidsgruppa, fylkeskommunene, vannregionutvalget
Vedtak av planprogram og hovedutfordringer	oktober - november 2025	Møte i fylkesutvalg/fylkesting	Fylkeskommuner
Utarbeide forslag til høringsdokumenter: - Forslag til oppdatert vannforvaltnings- plan med KU - Forslag til oppdatert tiltaksprogram	november 2025 – april 2026	- Innhente innspill fra sektormyndigheter - Temamøter - Møter med kommuner i vannområdene - Involvere lokale og regionale organisasjoner - Møter i vannområdeforum og arbeidsgruppen - Møte i politisk utvalg og vannregionutvalget	Vannregionmyndighet, fylkeskommuner, statsforvaltere, kommuner og vannområder, sektormyndigheter, organisasjoner, andre berørte og interesserte
Høring av: - Forslag til oppdatert - Vannforvaltnings- plan med KU - Forslag til oppdatert tiltaksprogram	1. juli 2026 – 31. desember 2026	Høringsmøte(r)	Sektormyndigheter, statsforvaltere, kommuner og vannområder, organisasjoner, andre berørte og interesserte
Høring oppsummeres, forvaltningsplan og tiltaksprogram ferdigstilles	januar 2027 - juni 2027	Møter i: - Vannområdeforum - Arbeidsgruppa - Politisk utvalg - Vannregionutvalget	Vannregionmyndighet, fylkeskommuner, vannregionutvalget, statsforvaltere og vannområdeforum
Vedtak av Regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram og handlingsprogram	Før september 2027	Møte i fylkesting	Fylkeskommuner

Aktivitet	Tids- periode	Deltagelse og medvirkning	Målgruppe
Regional vannforvaltningsplan sendes til Miljødirektoratet for tilråding og godkjenning	1. januar 2028		Vannregionmyndigheten

Lokalt vil kommunene delta og samarbeide i vannområdene. Vannområdekoordinatorer/daglig ledere i vannområdene skal legge til rette for kommunenes deltakelse i planarbeidet, og bistå kommunene med arbeidet som skal gjøres. Statsforvalteren og fylkeskommunen bør delta på møtene der det er relevant. Vannområdekoordinatorer/daglig ledere i vannområdene bør legge til rette for lokal medvirkning fra organisasjoner og andre interesserte der det er ressurser til det.

Vannregionmyndigheten vil ha temamøter med statlige myndigheter og fylkeskommunene. Det skal legges til rette for dialog mellom statlige, regionale og lokale myndigheter der det er nødvendig, blant annet der det er flere myndigheter som har ansvar for en påvirkning på vannforekomster, og der det er behov for dialog om oppdateringen av miljømål.

Vannregionmyndigheten vil legge til rette for medvirkning for organisasjoner og andre interesserte på regionalt nivå.

Vedlegg 1. Begreper og definisjoner

God økologisk tilstand (GØT) og godt økologisk potensiale (GØP)

God økologisk tilstand (GØT) er det miljømålet alle vannforekomster skal oppnå med mindre annet er bestemt, jf. vannforskriften § 4. Godt økologisk potensiale (GØP) er den tilstanden som kan oppnås i en sterkt modifisert vannforekomst (SMVF) dersom alle aktuelle miljøforbedrende tiltak som ikke går vesentlig utover det samfunnsnyttige formålet gjennomføres, jf. vannforskriften § 5.

Grunnleggende og supplerende tiltak

Grunnleggende tiltak er tiltak som er lovpålagt gjennom andre lover og forskrifter enn vannforskriften, f.eks. forurensningsloven, vannressursloven, etc. Supplerende tiltak er andre tiltak som må gjennomføres i tillegg til grunnleggende tiltak for å nå vannforskriftens miljømål. Supplerende tiltak er ofte frivillige, og gjennomføres ved hjelp av økonomiske og administrative virkemidler.

Miljømål

Vannforskriften setter rammene for fastsettelse av miljømål. «Standard miljømål» er minst god økologisk og god kjemisk tilstand for overflatevann (§ 4), og minst god kvantitativ og god kjemisk tilstand for grunnvann (§ 6).

Det gjøres egne vurderinger i sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). Det økologiske miljømålet for SMVF er godt økologisk potensiale.

Hovedregelen er at miljømålene skal nås innen utgangen av den til enhver gjeldende planperiode (§ 8), men det er åpning for å sette utsatt frist (§ 9). I særlige tilfeller der samfunnsnyttig aktivitet gjør at det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevende å nå miljømålene, kan det settes mindre strenge miljømål (§ 10).

Påvirkning

Kjente påvirkninger som vurderes å kunne påvirke miljøtilstanden i vannforekomsten. Alle relevante påvirkninger som kan gi avvik fra naturtilstanden skal registreres i Vann-nett.

Sektormyndighet

Den myndighet som forvalter lover, regelverk og andre virkemidler for tilsyn, kontroll og annen regulering av virksomhet innenfor en definert type aktivitet (sektor) i samfunnet.

Sterkt modifisert vannforekomst (SMVF)

Vannforekomster der samfunnsnyttig aktivitet har endret vannføring og/eller fysiske forhold i så stor grad at god økologisk tilstand ikke kan oppnås, uten at det går vesentlig ut over formålet med aktiviteten, utpekes som sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) dersom kriteriene i vannforskriftens § 5 oppfylles.

Tiltaksprogram

Et sektorovergripende tiltaksprogram for den enkelte vannregion skal oppsummere alle relevante fastsatte tiltak og relevante typer av tiltak, som foreslås for å oppfylle miljømålene i de regionale vannforvaltningsplanene. Tiltaksprogrammet utarbeides av vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget. Det skal oppdateres hvert sjette år (vannforskriften § 25).

Vanndirektivet (EUs rammedirektiv for vann)

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF om etablering av rammer for en felles vannpolitikk i EU, er et av EUs viktigste og mest omfattende og ambisiøse miljødirektiver. Vanndirektivet har som generelt mål at alle vannforekomster minst skal opprettholde eller oppnå "god tilstand", jf. kriterier.

Vannforekomst

En avgrenset og betydelig mengde av vann, som for eksempel innsjø, magasin, elv, bekk, kanal, grunnvann, fjord eller kyststrekning, eller deler av disse (vannforskriften § 3). Hensikten med å dele vannet inn i vannforekomster er å kunne vurdere om miljømålene om god tilstand er nådd. For å kunne vurdere miljøtilstanden i elver og bekker må vassdragene være tilstrekkelig inndelt til å skille elvestrekninger med moderat eller dårligere miljøtilstand fra de som har god eller svært god tilstand.

Vann-nett

Vann-nett ([Vann-Nett | Miljøtilstand på vannforekomster i Norge](#)) er kunnskapsdatabasen for arbeidet med vannforskriften i Norge. Her finner du informasjon om miljøtilstand, påvirkninger og planlagte tiltak på landsbasis, regionalt og lokalt nivå.

Vannområde

En del av en vannregion som består av flere, ett enkelt eller deler av nedbørfelt, med eller uten kystområde, som er satt sammen til en hensiktsmessig forvaltningsenhet. I vannområdene samarbeider kommunene og andre aktører på tvers av kommunegrenser.

Vannregion

Landet er delt inn i vannregioner med grenser som følger naturgitte nedbørfelt-grenser (vannskiller). En vannregion består av flere tilstøtende nedbørfelt, med tilhørende grunnvann og kystvann, som er satt sammen til en hensiktsmessig forvaltningsenhet (største forvaltningsenhet). Landets vannregioner administreres av de fylkeskommuner som er utpekt som vannregionmyndigheter.

Vannregionmyndighet (VRM)

Vannforskriften § 20 angir hvilke fylkeskommuner som skal være vannregionmyndighet for den enkelte vannregion. Vannregionmyndigheten skal, i nært samarbeid med vannregionutvalget, koordinere arbeidet med å gjennomføre oppgavene iht. vannforskriften (§ 21).

Vannregionutvalg (VRU)

Et samarbeidsorgan for vannregionmyndigheten i arbeidet med å gjennomføre vannforskriften. VRU skal bestå av representanter fra berørte sektormyndigheter, statsforvaltere, fylkeskommuner og kommuner, og er oppnevnt og ledet av vannregionmyndigheten (vannforskriften § 22).

Vest-Viken vannregion dekker store deler av Østlandet, med areal i 64 kommuner og sju fylker.

Vannregionmyndigheten for Vest-Viken vannregion er Buskerud fylkeskommune. De øvrige fylkeskommunene er planmyndighet i eget fylke og vannforvaltningsplanen skal vedtas i respektive fylkesting.

Vannregionmyndighetens viktigste oppgave er å:

- Være plan og prosessleder
- Samordne utarbeidelsen av sektorovergripende forvaltningsplaner
- Følge opp og sikre gode bidrag i planarbeidet fra vannområdene og ulike sektormyndigheter
- Legge til rette for medvirkning og informasjon i planprosessen
- Sørge for at kvalitetskrav og tidsfrister i henhold til vannforskriften overholdes

Vest-Viken
vannregion

[Vannportalen.no](https://vannportalen.no)